

CYKL | Chodzę do kina
GRUPA WIEKOWA | Przedszkole

ANALIZA PSYCHOLOGICZNA

opracowanie: Alicja Moderau

FILM | „Świąteczne opowieści Astrid Lindgren – zestaw”

Gunila i Gunnar, dwoje dziecięcych bohaterów filmu, wysłuchują opowieści kukułki z zegara, która umila im przedświąteczny czas. Wśród historii stworzonych przez szwedzką pisarkę Astrid Lindgren dzieci poznają losy psotnego Emila i jego bitwy na Śnieżki, przyjaźni Bertila i jego maleńkiego sąsiada, troski okazanej lisowi przez skrzata, a także samodzielnej i zaradnej Kajsy. Są to animacje poruszające tematy przyjaźni, radości i życzliwości, przedstawione w klimacie świąt zimowych. Ze względu na tempo akcji, sposób prowadzenia narracji i ilość bodźców serwowanych widzowi w trakcie projekcji zestaw filmów będzie odpowiedni dla nieco starszych przedszkolaków.

TEMATY DO OMÓWIENIA

Życzliwość: magiczny przepis na radosną bliskość

Samodzielność. Jak wspierać kształtowanie dziecięcej sprawczości

Prawdziwy przyjaciel – co to znaczy?

Świąteczne zwyczaje i tradycje

Życzliwość: magiczny przepis na radosną bliskość

Dzieci w wieku przedszkolnym uczą się podstawowych umiejętności społecznych głównie przez modelowanie, czyli naśladowanie i introjekcję wzorców zachowań obserwowanych u ważnych dla nich osób. Wspierającym sposobem na kształtowanie postawy życzliwości może być omawianie z młodymi widzami, jak wpływa ona na losy bohaterów świątecznych opowieści oraz jak oni sami mogą realizować ją w codzienności.

W historii Bertila poznajemy, w jaki sposób losy maleńkiego bohatera oraz jego ludzkiego przyjaciela wpływają na siebie nawzajem. Chłopiec, poszukując towarzysza codziennych przygód, napotyka na swojej drodze magicznego malca. Bertil zauważa, że jego nowy kolega cierpi przez brak różnych podstawowych środków do życia i mimo że sam nie jest zbyt majątny, dzieli się tym, co posiada. Radość podzielona na pół mnoży się: w ten sposób obaj chłopcy doświadczają obfitości i bogactwa płynącego z życzliwości. Dla przedszkolaków może być to ważna lekcja o tym, dlaczego warto dzielić się z innymi.

Z kolei z bajki o lisie i skrzacie dowiadujemy się, że jeśli ktoś nas próbuje skrzywdzić, nie musimy odpłacać mu tym samym. Kiedy określimy granice – jak skrzat zamykający drzwi do kurnika – możemy przyjrzeć się motywom działania drugiej osoby. Lis, kierowany głodem i pierwotnym instynktem, poluje na kury, ale odnajduje nasycenie u boku Życzliwego gospodarza. Po raz kolejny dobro zostaje zasiane – zamiast kłótni i niezgody nawiązuje się piękna relacja. Młodemu widzowi możemy przybliżyć, że wchodzenie w konflikt i szukanie swojej racji oddala nas od zrozumienia, a życzliwość – pozwala stworzyć bliskość.

Nieco inaczej ukazany jest temat braku życzliwości w historii psotnego Emila. Tata chłopca, krytykujący, srogi i nieuprzejmy, zostaje ośmieszony podczas wywołanej przez syna bitwy na śnieżki. Takie łagodne „ośmianie” tematu pozwala dzieciom zobaczyć, że groźne i nieprzyjazne postawy nie muszą być źródłem lęku, że można się im przeciwstawiać z odwagą i śmiałością. Dobry humor pozwala obniżyć napięcie, co sprzyja rozwojowi samoregulacji emocjonalnej.

Pytania:

Co to znaczy „życzliwość”, „być życzliwym”? Co zrobił Bertil, żeby pomóc małemu sąsiadowi i dlaczego to zrobił? Dlaczego skrzat był życzliwy dla lisa, mimo że ten chciał ukraść mu kury? Jak wpłynęły na losy bohaterów zrozumienie i życzliwość, które skrzat okazał? Co spotkało nieuprzejmego tatę Emila w historyjce o bitwie na śnieżki? Dlaczego warto być życzliwym? Jak można być życzliwym w codzienności?

Samodzielność. Jak wspierać kształtowanie dziecięcej sprawczości

Okres przedszkolny to czas, gdy szczególną uwagę poświęca się kształtowaniu samodzielności, chociażby przez czynności samoobsługowe, powiązane ze wzrostem zdolności motorycznych i poznawczych w tym zakresie. Opierając się na historiach filmowych bohaterów, możemy wspierać rozwój dziecięcej sprawczości, co wtórnie owocować będzie budowaniem poczucia własnej wartości opartym na poczuciu „dam sobie radę!”.

Opowieścią, w której zaradność zostaje doceniona w sposób szczególny, jest historia Kajszen. Dziewczynka, znajdująca się pod pieczą starszej babci, podejmuje decyzję, by samodzielnie zmierzyć się z przygotowaniem świąt w obliczu choroby opiekunki. Z zaangażowaniem sprząta, robi zakupy, a nawet sprzedaje na świątecznym kiermaszu wykonane przez seniorkę wyroby. Mimo że nie wszystko udaje jej się od razu, dziewczynka nie poddaje się i podejmuje kolejne próby, które ostatecznie przynoszą sukces. Omawiając temat z przedszkolakami, warto podkreślać, że każde nowe działanie może wydawać się trudne czy nieosiągalne, ale że wytrwałość i umiejętność proszenia o pomoc dają nadzieję na pokonanie trudności. W tym okresie rozwojowym dzieci operują na konkrety, nie mając jeszcze zdolności myślenia abstrakcyjnego. Wspierające więc będzie, jeśli podpowiemy im, w jakie konkretnie sposoby mogą one wykazywać się samodzielnością. Przyglądając się strefom najbliższego rozwoju dzieci, będziemy zauważać, jakie kolejne czynności będą leżeć w ich zasięgu – od samodzielnego jedzenia, dbania o higienę, ubierania się, do robienia drobnych zakupów czy pomocy w sprzątaniu domu. Rozwijanie tych zdolności buduje w dziecku przekonanie, że jest ważnym i pełnoprawnym członkiem rodziny czy społeczności, co daje mu poczucie ważności oraz sprawczości.

Pytania:

Co zrobiła Kajsa, kiedy babcia złamała nogę? Jak pomagała ona w przygotowaniach do świąt? Co ty możesz zrobić, żeby rozwijać swoją samodzielność? Jak możesz pomagać rodzicom, kolegom, nauczycielom, rodzeństwu?

Prawdziwy przyjaciel – co to znaczy?

Czas przedszkola to okres pierwszych treningów umiejętności społecznych w grupach rówieśniczych. Dzieci uczą się, jak nawiązywać i podtrzymywać relacje. Dla niektórych bywa to trudniejsze, dla innych zdecydowanie prostsze, warto jednak niezależnie od tego rozwijać dziecięce rozumienie natury relacji. Przedszkolaki często nadużywają określenia „przyjaciel”, pod tym pojęciem umieszczając zarówno lubianego kolegę z grupy, jak i nowo poznaną na placu zabaw koleżankę. Inspirując się historią Berila, można przedstawić młodym widzom, jakie przymioty nosi prawdziwy przyjaciel.

Mali sąsiedzi z tej historii stopniowo poznają się, co na początku nie jest zbyt łatwe – chociażby przez przeszkody, które trzeba pokonać, by dostać się do malutkiego mieszkanka wynajmowanego przez strasznego szczura. Jest to dostępna dla najmłodszych metafora: czasem początki relacji bywają trudne, może pojawić się lęk, niepokój czy zawstydzenie. Z czasem jest coraz łatwiej, ale na drodze przyjaźni pojawiają się kolejne przeszkody. To, co pozwala na budowanie i wzmacnianie relacji, to wspólne zaangażowanie, empatia i życzliwość. Przyjaciele dobrze się razem bawią i pamiętają o sobie nawzajem. Troszczą się o siebie i potrafią stanąć w swojej obronie, mogą też sobie wzajemnie ufać. Te wszystkie cechy prawdziwego przyjaciela mogą pomóc unaocznicić przedszkolakom, na czym polega bliskość w relacji i jak o nią dbać.

Pytania:

Co to znaczy „mieć przyjaciela”? Skąd się go bierze? Jak Beril zaprzyjaźnił się z małym sąsiadem? Czym różni się przyjaciel od kolegi?

Świąteczne zwyczaje i tradycje

Okres świąt zimowych pozostaje dla większości maluchów czasem magicznym i wyjątkowym. Kojarzy się z niespodzianką i tajemnicą. Wprowadzając się w magiczny klimat przy oglądaniu świątecznych opowieści, można wraz z przedszkolakami omawiać, co sprawia, że pojawia się ta niezwykła atmosfera, oraz jak same dzieci mogą współuczestniczyć w jej tworzeniu.

Wiele z tradycji kultywowanych i w naszym regionie odnajdą dzieci w tej filmowej animacji: świecące ozdoby, choinka, kolacja wigilijna, prezenty i łakocie. Niektóre ze szwedzkich zwyczajów mogą wymagać wyjaśnienia, jak obecność owsianki na świątecznym stole. Warto zaciekawiać się, jak dzieci postrzegają przygotowania do świąt, które z ich elementów zapadły im w pamięć, a które wymagają odświeżenia. Istotne wydaje się odkrywanie wraz z najmłodszymi, co stanowi o prawdziwym sensie świątowania: tak jak w domu Kajsy, nie chodzi o najdroższy prezent, ale o pamięć o drugiej osobie; podobnie jak u lisa i skrzata, ducha świąt buduje zrozumienie i bliskość.

Pytania:

Co robimy z okazji świąt zimowych? Jakie zwyczaje przedstawiono w filmie, a jakie znacie z domów? Co sprawia, że święta są naprawdę magiczne? Wy możecie stworzyć tę wyjątkową atmosferę?